

203

زکات

عبد الله سليمان.

III

ابو حنيفة شفيح الله اوى

وعظردن زكات

كتاب II.

ناشرى: عبد الله سليمان.

КАЗАНЬ.

Типо-литография „УМИДЪ“

1915.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ، وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا، وَالْمَوْلَاتِ قُلُوبِهِمْ
 فِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
 حَكِيمٌ. سورة التوبة ٦٠

زكاتنى فقيورلر، مسكينلر، زكاتنى جيوچيلر، قىلبلىرى اسلامغه
 ميللندىرلگان كشىلر، مكاتبلىرىنى قوتقارو، بورچلىلر، الله يولنده، ويولده
 قالوچيلر اوچون بيرو تيوشدر. الله سوزنك نيندى مقصد برله وقاى
 اورلرده صرف ايتووگزنى بلوچى، وهر براشى، بهورقلىرى حكمت اوزره
 بولغوچيدر.

دوستلرم! مينم اوقودغم بو آيت كريمه بزنگ بتون طور مشبىزنگ آچقى،
 كىلهچكېزنگ كوزگىسى، دنيا و آخرته بختلى بولوو بزنگ نىگز و اساسيدر. بو
 آيت شوندى تيرون بىر قانون الهينى اچينه آلمشدركه، مسلمانلر شوشى
 آيتىكه صارلغان كونلرى برله بختلى بولاچقار و بخت مسلمانلرنگ يوزينه
 كولهچكدر. نوشوندى الهى سرلرنى جيمشدركه، مسلمانلر شوشى آيت برله
 عمل ايتيه باشلاولرى ايله، نادانلق و نادانلقنك نتيجهسى بولغان زالت،
 سفالت، بوزوقلقلردىن قوتلاچقاردر. بزنگ طور مشبىزده بولغان ترتيبسزلىكلر،
 آه و زارلر، بختسزلىكلر، زالتلر، سفالتلر همه سيدة شوشى آيت برله عمل
 اينمه و بزدن ياكه شوشى آيتنك معنى سينه توشنمه و بزدن كىلمشدر. زمان
 سعادتده بو آيت مسلمانلر اوچون تيمر قازق يولدىزى خدمتىنى ايتيه ايدى.
 مسلمانلر شوشى آيتنى كوزلرندن يوغالتمىلر، شونك اوچون يوللرندى
 آداشمى ده ايدىلر. قاچانكم اهل اسلام بو آيتنى بولوت آستنده كوزلرندن
 يوغالتوب، يندهن طابارغه طرشمى تورغان بولدىلر، آلا بوللرندن چىنكه

صاحبوب باتفاقلى وتون فارانغىلغندەنى چوقر چاقىرلر آراسندە بانا چومايوررگە محكوم بولوب قالدیلر. زمانمزدە ايسە تيمر قازق يولدى غيور مسلمانارنىڭ طرشولرى ايله ينەدن كورنرگە باشلادى. كىم بلسونىكە، بىر نېچە يىللر بو يولدى بىزنىڭ يولمىزنى ياقىرتقان سوڭىندە بىزدە يولبىزنى تابوب بىخت وسعدات اچىنە چومار بىز واوزبىزنى بىتون فضائل ايله چولغانغان كوررىز.

بىغمىر بىز دىن اسلامنى ايكى محكم نىگىزگە بنا ايتىش ايدى. مونىڭ بىرىسى مال، ايكىنچىسى علمدر. مال آدم بالاسىنە آشاو اچو بىتشدەر، آنىڭ تەننىنى صوقق واسسىدىن صاقلى؛ علم ايسە آدمنىڭ جانىنى تىرىپە ايتە. مال وقتلى بولغان تەننى راحت آصرى، علم ايسە جانغە مەنگىلىك طورمىش حاضرلى. بولر ايكىسى ايكى ايگىز توغانلر بولوب مال علمىز، علمدە مالىز بولمى. ايكىنچى تورلى ايتوب ئەيتسەك: مال كوب وقتنى علمنى تابا، علم ايسە هر زمان مالنى وجودكە كىترە. علم بىر پىرگە كرديمى، آندە مطلقا بىخت وسعدات ظاهر بولا؛ مالدە بىخت وسعداتنىڭ بىر ئولوشى توگلمى؟ علمىز مال دواملى بولماغانى كىك، مالىز علمدە مەنگىلىك بولا آلمى. بو ايكى ايگىز توغانلر هر وقت بىر بىرسىنە ياردم ايتشەلر وھىچ بىر وقتدە بىر بىرسىنى تاشلاشمىلر. عجبى شونىسىدركە، بولر بىرەم بىرەم آلمانغە ھىچ بىر اھمىتنى ھائز توگىلر. قورى علم بىر نىرسەگە ياراماغان كىك، قورى مالدە آدمگە شقاوتدىن باشقە بىر نىرسە حاضرلى آلمى. حاصللى علم بىرلە مال قىياش بىرلە ئوسملىكلر كىيىدركە، ئوسملىكلر قىياش ياقىتىندە غنە ئوسە آلالر. قىياش ياقىتىسى بولمادىمى قورىلر. شولاي اوق ئوسملىكلر بولماسە، قىياش ياقىتىسىدە اطرافقە چەچلوب بالقودن باشقە ھىچ بىر فائىدە كىترە آلمى. قىياش فائىدەلى بولو اوچون آكارغە ئوسملىك كىپرەك، ئوسملىككە يەشل يەملى بولوب جەيلوب ئوسەر اوچوندە قىياش ياقىتىسى لازىمدر. مونە شونىڭ اوچوندە اسلام شرىعتى ايكى نىرسەگە ايكى طور اھمىتنى بىردى: علم ومال.

درست علمگە اھمىت بىردىكە، آنىڭ گناھىز پىغمىرى: «بوساعت علم اىستەو، مىڭ يىل نفل عبادتدىن خىرلەرە كىر» دىدى. مالغە اھمىت بىردىكە، اسلامنىڭ ھامىسى بولغان الله: مالغە ايدىگولك (خىر) اسمىنى طاقىدى (۱).

الوغ پیغمبر عامنی الوغ کوردی، چونکه آدمڭ بوغاری ئورمه لوی، فرشتهلر درجه سینه آشووینی علمدن باشقه ممکن نابمی ایدی. بیوک الله مالنی ایدگولک دیب آتادی، چونکه آدمڭ مالدن باشقه دنیا و آخرتده بختلی بولماسینی علم ازلیسی برله بلدر ایدی.

قیاش نیچه گنه فاراما قیاش ایندی اول. آنڭ وظیفه سی دنیانی یاقترتو؛ فارانغی اورمانلر، شیکلی طاو آرالر، قورقنچلی دینگز اوستلری، طعن بوللر... بارده بارده شونڭ یاقنیسی برله یاقترتالار. قیاش بولرنڭ اوستندن فارانغیلوق، شیکلیک، قورقنچلق، طنلقنی آلا. اول اوزینڭ یاقنیسی برله ئوسملکلر گه جان ئوره، قوشلرنی قوراندیره، چه چکلرنڭ تورلی توسلرینی میدانغه چغارا. حاصلی قیاش اول پیر اوستنه خیر خواه بر آتا، شفقتلی بر آنا خدمتینی ایته. بز آنڭ حقنده ایدگولکدن باشقه بر نرسه اویلی آلمبیز، و اویلارغه ازومیده یوق. مونه علمده شولای اوق. اول آدمڭ طاش کبک قلیینی یومشاته، ئرینه، آدمڭ اچنده گی فارانغیلوق، فکرنده گی طونقلقنی یاقترتا، آدمنی وحشی بر جانوار بولودن صافلاب، آنی ملایم شفقتلی بر فرشته یاصی. اول آدمگه ایدگو بر بیته کچیلک خدمتینی ایته، والسلام. قیاشنڭ فائده لی ایدگو بر آتا بولووی اوچون آنڭ نرسه ایکانینی نیکشرو لازم بولماغان کبک، علمنڭده شفقتلی بر آنا بولووی اوچون آنڭ حقنده کوب بعث ایتو تبوش بولماسه کیرهک. علم، علم ایندی اول. اول نیچه گنه ئه یتسه کده شفقتلی بر آنا، بزگه آندنده یاقن، آندنده خیر خواه، بر ایددهش، بر یولداش تابار حال یوق.

بز بوغاریده مالنی ئوسملکگه اوخشاتقان ایدک. ئوسملکنڭ یاخشى ئوسووی، آنڭ فائده لی بر ئوسملک بولووی اوچون مطلقا ئوسملکلر حقنده بزنگ آزمی کوبمی معلوماتبز بولو لازمدر. چونکه دنیاده بیک فائده لی، اورتا فائده لی، آز فائده لی ئوسملکلر بولغانی شیکلی، بتونلی ضررلی آغولی ئوسملکلرده بولورغه ممکندر. قیاش آستنده ئوسکان ئوسملک، فارانغیلقده ئوسکان ئوسملکلرگه فاراغانده بیک کوب فائده لی بولا. ئوسملک اول بر تربیه چیگده محتاج، یاخشى تربیه آرقاسنده بر ئوسملک ئلله نبقدر فائده کینرگه ممکن. آمر بقاده «مانسنیلیه» دیکان بر آغاچ باردرکه، مونڭ کوله گه سنه باتقان آدملر بولووب ئوله لر. مونه دنیاده هر بر ئوسملک فائده لی بولمادیغی

كېي، هر بر ئوسملىك ضرورى ده توگلدنر.

دوستلرم! مالدە بر ئوسملىك شىكىللى. اول خوجه سېنە چېكسز فائىدە كېترگان شىكىللى، حسابسز ضروردە كېتررگە مېمكن. ئوسملىك بر تىرىبە چېگە محتاج بولغان كېي، مالدە بر عقللى خوجه غە محتاج. عقللى، اللەئىك امرىنى جېرىنە يېتىكزىرگە طرشقان بر خوجه قولندە مال دېن اسلامئىك نېگىزى خدەمتىنى اېتە. آحق، مېن مېنىلكلى، نادان بر آدم قولندەغى مالدە اسلامىتىكئىك تامرىنى قوروتوچى بر قورال بولا آلا. ئوسملىكئىك مانسىنىلەسى بولغان كېك، مالئىكئىك دە آغولى زەرلىلىرى بولورغە مېمكنر. مونه شونئىك اوچوندە اسلام شىرىعتى: (علمنى تحصيل اير و خاتونغە فرىضدر) (۱) دېگان سوئىندە آنئىك نرسە اېكانىنى كوب تېكشروب ماناشى. علمنى تحصيل ايت، اول بر نوردر، فائىدەن باشقە ضرورى بولماس، دېب سوزنى قرت كېسە. تېك مالغە كېلىگاج اش باشقارا. مالئىك فائىدەلى و ضرر كېترە تورغانى بولغىندىن، آنى نى يولدە طوتسەئىك فائىدەلى بولا، ونى يولدە صرف ايتلسە ضرورى بولا اېكانچېلىگىنى كورسە نورگە طرشا، هم قىاش ياقىسى بتون دىنانى ياقىرتقانى كېي، اسلام شىرىعتى دە بو بزگە بېرگان علمى برلە، مال حقدەغى بتون قارانغىلقلرنى آچوب بېرە، هر بر شېبە لرنى كېتەرە، مالئىك آدم بالاسېنە دنيا و آخرتدە بختلى بولوچىلىغى اوچون نېچك و نېندى يوللردە طوتلو تېشىلىگىنى آكلانسا. و بزنى بوغارىدە او قوغان ايت برلە، اېك طوغرى، اېك حق بر يولغە دېملى.

دوستلرم! پېغمبەر بز: «زكاتى بولماغانئىك، نمازى دە يوقدر» دى (۲).

مالغە بېرىلگان، بارلىق مالئىغىنە دنيا و آخرتئىك آچقچى دېب تانىغان، مالنى فقط اوزىنئىك آشاوى، اچووى، كېينووى، ياصانووى اوچونگنە طوتقان، مالنى باشقە لرنئىك جانىنى آشاوغە قورال ايتوب قوللانغان، مال برلە اوزىندىن باشقە لرغە ظلم و جېر قىلغان، مالغە طابىنوب مال برلە كېرلەنگان غورولانغان، مال بولسە شول يېتىدى آرتق بر نرسەدە كېرەك توگىل دېب آلدانغان، مالنى فسق و فساد اوچون طوتقان، مال برلە مېن مېنىلكى آرتوب هر كمنى اوزىنە

(۱) طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَمُسْلِمَةٍ. حدیث رسول.

(۲) لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَا زَكَاةَ لَهُ. حدیث رسول.

تا بئدر رغه طرشقان، مالغه طايانوب بتون ياخشى بولمى اوز وتقان، اوزى مال
 آرقاسنده تله گانينى اشل بده اطرافنده قيرلر، كوز به شلر ينى توگوچيلر،
 مالمزلقدن يوره كلرى جانوب هيچ بر نرسه گه باش اورا آلميچه فانغراب
 يوروجيلرني كورمه گان، مسلمان قرداشلر ينيك آه واهلرندن كوز يومغان،
 اوزى شيكلى اوڭ الله بنده لر ينيك مالمزلقدن نادانلىق قارانغىلغنده هلاكتنى
 كورمه گان بر خيرسز، قاتى كوڭلى، خسيس، متكبر، ياوز بر آدمنىك اوقوغان
 نمازى نيچك درگاه الهيده قبول بولسونده؛ اول طاش قلبلى آدمنى الله نى
 ديب اوزينه ياقن كورسون!...

بومال ايندى شول مانسنيليه آغاچى بولميچه نرسه ديب اويلبسز؟
 مانسنيليه آغاچينىك كوله گه سنه ياتوچيلر اولگان شيكلى، زكاتسز مالغه صاحب
 بولغان آدملر ده آنىك كوله گه سنده اوله لر. فقط آلر اوزلر ينيك اولولر ينى
 كورمه گنه آلميلر. بيوك الله آلرني هلاك ايتنه. آلرنيك اوقوغان نمازلرى قبول
 بولمى، آلرنيك قىلغان دعالرينه قارشى جناب حق قبول ايشكلر ينى يابا،
 آلرني اول بيوك ذات دشمان كوره، موندى آدملر مه نكيلىك بغت وسعادتن،
 اللهنىك ديدار ينى كورو، اللهنىك رحمتينه ايرشو كىي نعمتلردن محروم بولوب
 قاللر. توغرىسى بو كىي آدملر هلاكت چوقرينه مه نكيلىك بغتسزلككه،
 چيكسز شقاوتكه، اوچى قىي بولماغان اللهنىك قهرينه آتمش ياوز آدملردر كه،
 دنيا ده ايىك قزخانچ آدملر بوللردر. بولر مال اسمنده گى مانسنيليه آغاچينىك
 كوله گه سينه اسسيدىكدن قاچوب استراحت اينه اوچون كرگانلر، فقط
 آلدانغانلر. درست، مال بولرغه بر آز وقتغه كوله گه بيره، آلرني اسسيدىكدن
 صافلى. ليكن شونسى اوكونچكه، بولر شول كوله گه آستنده زهر له نوب
 اوله چكلر ومحو خراب اولاقچلردر. مانسنيليه آغاچى زهر چه چكان كىي،
 بولرنيكده زكاتسز ماللرى آدم بالالرينه ضرردن باشقه بر نرسه كيترمى.
 مونه شونىك اوچونده حضرت ابو بكر، پيغمبر بزننىك اورينىنى طوتقاچ، زكات
 بيرمه گان بنى يربوع قبيله سينه قارشى، آلارنىك اوزلر ينى مسلمان ديب دعوى

قبوللرينه قارامىچه، صوفش آچقان ايدى. بو بد بختلر مشركلر شيكلى قانچدن
 كىچرلديلو. چونكه بولرنيكده كوڭللى مشركلرنيك شيكلى زكاتسزلىق
 بر له قارالغان، قىلبرى قاتقان ايدى. بو قبيله نىكده زكات بيرمه ولرى آرقاسنده
 گله الله رحمتيگه نىمانا قىلما، دىلم. باشلاغان ايدى.

شونڭ اوچون بولونڭ قانلرى حلال قىلنغان، بومىن مىنلىكى خىسپىلرنڭ آدم بالارىنە مانسىنىلپە آغاچىدىن آرتق خىدمىلرى تېمى باشلاغان، شوڭار كوره بوزورلى جەمىت حضرت ابوبكر نڭ عدالتلى قىچى بولە طاراتلانغان، يوق ايتىلگان ايدى.

فرداشلرم! مال آدم بالاسىنە وقتلىچە بېرىلگان بىر اماندىر. حضرت حق «سز بىر كوفنى اوزگىزگە بېرىلگان نعمتىلردن صورالورسىز ئىلى» - دى (۱). مال اول بىتە تورغان ھەمدە طولاتورغان بىر نرسە. دىيادە بىتەمىچە مەنگى بەشەر اوچون بار تانلانغان ھەر بىر اشلرگان اشلرنىن اوزىنى بوقىدىن بار ايتوچى خىزورندە جواب بېرىگە تېوشلى بولغان بىردىن بىر مخلوق باردىر، اولدە آدمدىر. شولاي بولسە، بىتە تورغان مال بىر نعمت بولوب؛ مەنگىلىك تېمى تورغان آدم قولىنە تابىشلمش؛ وآنڭ نىچك ونى يولدە طولاتلانغاندىن حساب بېروچى آدم نڭ قارشىدە غايىت قورقنچلى بىر ھەكم كوفى باردىر، موفى شىرىعتىز تىلنە «يوم جزا» دىب يورتلە. «يوم جزا» اول بىر صود كوفىدىر. آندە آدم نڭ ھەممىلرى اولچەنە، آندە آدم يا مەنگى بختكە يا كە مەنگىلىك شقانكە ايرىشە. اول اللە نڭ رىضاسى بولە قەرى تىچلى ايتە تورغان كوفى. لىكن بوكون نڭ دىيادەغى صوددىن بىر آيورماسى بار. دىيادە بايراق آدملىر آدۇا كات ياللاب، يا كە خىدانچى ھەممىلرگە رشوت بېروب قوتلورغە مەمكىن. لىكن يوم جزادە بايراق بولە آدۇا كات ياللاب بولماغانى كىك اللە اوزى ھا كەم بولغانلىقىدىن ھىچ كەمگە رشوت بېرىر ھالەدە يوق. ئىلى تافى بىر ظور آيورماسى بار ايسكان: دىيادەغى صودلاردە بىرەونڭ ھەقىقىتى تالاب آلسەڭ، يا كە بىرەونى اوتىرسەڭ... ھاصىلى شونڭ شىكىللى اشلرگەنە اولچەنە؛ لىكن يوم جزادە آدم بالاسى ھەر بىر نرسە سىندىن جواب بېرىچك ھەر بىر نرسە سىندىن صورالاقىدىر. موفى شوڭار كوره دىيادە وجدان نڭ پاك، يوم جزادە يوز نڭ آق بولوب چىغىۋوى اوچون اللە تەعالى قرآن كرىمدە نىچك بەشەونڭ يوللرىنى آچق ايتوب بىيان ايتىشىدىر. اللە كورسە تىكان يوللردىن تاش بىر نرسە اشلەندىمى، البىتە آندە خىطالى بولا. بىر اش، كە اللە قوشقانچە اشلەنسى اول اش مطلقا خىطادىن سلامت بولا. حضرت حق

«اوزگزه بیرلگان نعمتلردن صورالورسز ئلی» دی. آلاى بولغاچ بز بو سوز قارشنده تز چوگارگه کیرهک. مادامکه بز اللهناڭ بیرگان نعمتلردن بوم جزاده صورالاقچبز، مادامکه اول کونده مالبزناڭ نیندی یولده طوتلووندن جواب بیرهچکبز، مادامکه حضرت حق بزگه زکات بیرسهگز مالکناڭ وبالننن قوتلورسز، دی. اول وقت بزگه ایندی برگنه نرسه فاللا، اولده: زکاتنى نیچک فایده وکملرگه بپررگه؟ چنلاب اوق زکات صوڭ اول کملرگه بپرلورگه تیوش؟ زکات بیت اول بزناڭ اوز مالبز توگل، اول «ملت مالی» شونڭ اوچون زکات بپرمرگان کشى اسلام شریعتنده بتون ملتناڭ مالینى آشاوچی خائى بولوب حساب ایتله؛ وحضرت ابوبکر کبى بیوک برداهى زکات بپرموچیلرنى ماتکه، امت اسلامیهگه خیانت اینوچی ایتوب تانوب آلاغه قارشى صوغش آچا. بوکون سز برصوم زکاتنى بپریمیچه کسهگزده قالدراسز ایکان، سز اوچ یوز میلیون مسلمانناڭ حقینى آشاغان، اوچ یوز میلیون مسلمانغه خیانت ایتکان بولاسز. زکات بزناڭ اوز مالبز بولمیچه امت مالی بولسه، صوڭ مونی نیچک ایتوب صرف ایتهرگه؟ نیچک ایتوب صرف ایتکانده بز قیامت کوننده بتون مسلمانلرناڭ بزدن حققرینى داووادن قوتلاچقبز؟ کملرگه ونیندی یوللرغه بپرسهک بز ملت اسلامیهگه قارشى خیانت ایتمهگان وبورچبزننى اوتهگان بولوربز؟ مونه قرداشلر بولار قورقنچلی سؤالر توگلمى؟ حقیقه بر آدم بیک کوب صیتسهلر صانوب آلوب اوزینڭ آولندهغى تابنازا موژیکلرغه اولهشسه، قیامت کوننده اهل اسلامناڭ قولى بو آدمناڭ یاقاسنده بولاچق توگلمى؟ زکاتنى یعنی اوچ یوز میلیون مسلمانناڭ حقینى اوز آولنگده اسم وشهرتکنى چههر اوچون بیرووڭ الله قارشنده نیچک بولور ایکان؟ یاکه بر آدم اطنه صایون صاغ وسلامت، تازا، صوقسه جنکنى اوزردهى اشچیلرنى جیوب اولهشسه، نى بولور ایکان؟ دنیانى شوشیلای ایتوب آزدروى، مسلمانلرنى خیرچیلککه اویرهتوى برله قیامت کوننده چیکسز عذابکه دوچار بولماسى ایکان؟ بر آدم زکاتینى مطلق اوزى یاراتقان کشیلرگه واوزینه تعظیم کورسه تکان کسهلرگه بپرسه، وزکاتناڭ امت اسلامیه حقى ایکانچیلگندن کوز جومسه، نى بولور ایکان؟ ایکنچى برهوسى آچقلردن قوتلور اوچون، امت مالی بولغان زکاتنى

نه پترسکله اوز مالی کبک حساب ایتوب شول آدمگه دعا قبلدرسه، الله وبنون امت محمد برله اویناغانلی اوچون یوم جزاده نیندی جزالرگه گرفتار بولور ایکان؟ زکاتدن قوتلور اوچون، ماللرینی اوچ آی خاتونلرینه، اوچ آی بالالرینه و اوچ آی اوزلرینه ملکلهدنروب اللهنی آلدییز دیب خیاللانوچیلرغه حضرت ابوبکر نی دیب حکم ایتهر ایدی ایکان؟ شولای اوق اون اون بیش صومغه محله ملاسینی یاللاب، مونه سزگه زکاتدن دیب بر نیچه مکنی بیروبده فایتاروب هبه قبلدر و قدر فاعش، گناه بیر یوزنده بارمی ایکان؟ الله ننگ شریعتینی تابتاوچی، واللهغه جهالت نسبت ایتوچی بو وجدانسزلر امت مالینی تالاوچی بو خائولرگه جناب حق قیامت کوننده نی توسلی قاتی معامله ایتهر ایکان؟ شریعتیزده کشی حقیقی الله تعالی کیچمی. شولای بولسه بنون ملتنگ آنچه سینه خیانت ایتوچی ظالملر نی الله تعالی هیچ بر یول برله کیچمه سه کیرهک. ذاتا حیلله شرعی برله فتوی بیروچیلرنگ حیلله شرعی اللهنی آلداو دیمک کبی شرک و کفرنی متضمن بولدغندن مسلمانلقلاری نی درجه ده قالا ایکان؟ قرآن کریمده جناب عز وجل شول سوزلر نی سویلی:

(۱) (آدملردن شوندی کمسه لر باردرکه، آلر «بز اللهغه و قیامت کونینه ایمان کیترو بیز» دیلر، حالنکه آلر اصلده ایمان کیتروچیلر توگللردر. آلر شولای ایتوب الله ومؤمنلر نی آلدییز دیب او ییلرلر، حالنکه بامیلرکه،

(۱) وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ

يَخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ. فِي

قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ. وَإِذَا قِيلَ

لَهُمْ لَا تَفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ. إِلَّا أَنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ

وَلَكِن لَّا يَشْعُرُونَ. وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمَنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا

آمَنَ السُّفَهَاءُ إِلَّا أَنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِن لَّا يَعْلَمُونَ.

آلر بو يولده بارلق اوزلرينگنه آلدیلر. حیلۀ شرعی قیلوچیلر شوشی
جمله دن توگلمرمی؟

(آلرنڭ قىلبولنده آورو بولوب، جناب حقدۀ بو آورولرینی (کفرلرینه
رغما) آرتدراغنه بیرۀ. وموندی کوره له ته یاغنانلاولری سببیلی آلرغه قاتی
عذاب باردور. آلرغه «پیرده فساد قیلما کز» دینلسۀ، آلر «بز مصاحلر بز»
دیله). بز نڭ زکات برله شایار وچی حیلۀ شرعی چیلرده ملتکۀ کوره له ته خیانت
ایتدکلری، ومکله چه فقیرلرنڭ مسکینلرنڭ حقلرینی آشاب ظلم جبر وفساد
قیلدقلى حالده، دین توغرسندن سوز آچلسۀ برنچی قهرمان بولوب، فلان
ایتەرگۀ توگان ایتەرگۀ کیرهک، مسلمانلغۀ خدمت ایتو تیوش دیب لاف
اورالر توگلمی؟ - (بولر چن مفسدلر بولوب، بارلق اوزلرینڭ مفسد
ایکانچیلر ساکاردن خبرلریگنه یوقدر بولرغه «یاخشى وايندگو آدملىر کىبى
ایمان ایتکز» دینلسۀ «آلایمی، بز عقلسنز آدملىر کىبى ایمان کیتوریکمی؟»
دیله، تیک بولر اوزلری عقلسنز سفیهلر بولوب موگاردن خبرلریگنه یوق). -
زکاتده حیلۀ شرعی قیلوچیلرده، تمامی برله زکاتنی اوتهوچیلردن نهق شوشی
منافقلر کىبى کولمیلر می؟ بواره شول حیلۀ شرعی برله زکاتدن فوتلغچ
اوزلرینی بیک عقللی حساب ایتهلر توگلمی؟

دوستلرم! صوڭ بو حیلۀ شرعی قایدن چققان؟ بومی؟ بو ایڭ یاوز،
ایکی جهانده بختسنز، علما اسمینی تاغنان جاهل، عالم اسلامڭ نامرینه بالتا
چابودن نارتنماغان ایڭ توبهن ایڭ پیس قباحت آدملردن چقمشدرکۀ، مونیده
حضرت حق شول یولده بیان ایتۀ:

(۱) ئەى ایمان کیتورگان آدملر! یهود علماسی ونصاری زاهدلری
خلقلرنڭ ماللرینی باطل یولده آشاب، آلرنی تیغری بولغان الله یولندن طیارلر).
مونه بواش بزده ده شولای یولدی بعض بر ملا اسمینی تاغنان سفیهلر، خلقبز غۀ باطل
بولغان یوللر کورسۀ توب، وبایلرنڭ بر نیچۀ صوملرینه کوز تک گانلرکلرندن حیلۀ
شرعی برله فتوی بیروب خلقنی توغری بولغان یولغۀ کوردن واز کیچردیلر.

(۱) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْأَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ

أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ. سورة التوبة ۳۴

ومقدس دینبزی حیلۀ شرعی برله بلچراتوب، آز قالدیکه، بایار بزنی ده ملت
 حق بولغان زکاتنی آشاو درجه سینه ایندره چک ایدیلر. نام شول وقتده اهل
 اسلامک اوستنده اویلاماغان بیردن طاک یاقیتلیغی بلنه ویراقدن کوزگه چالنا
 باشلادی. اول یاقیتلیق ایسه مسلمانلرنی کوبدن زارقدوغان علم قیاشینک
 برنجی شهوله سی ایدی. بیر اوستنده ظاهر بولا باشلاغان بو یاقیتلیق حیلۀ
 شرعی توزوچی بایغوشلرنی بتونلی بو آبدراشده، حیرانلق اچنده قالدیرمش
 وبولرنک نهچی، زهرلی یه مسز تاوشلری مسلمانلرنک قلاقرنده بر نفرت
 اویاندرودن باشقه اشکه آشماس بولا باشلاغان ایدی. بو کون ایسه اول
 بایغوشلر علم یاقیتسی اهل اسلام آراسنده ظاهر بولغان بر اویانو اچنده
 بتونلی آرادن یوغالماقده، و بیک یراقلردن کیلنگان ایلهمسز طاوشلریغنه آرا
 تیره ایشلوب کیتما کده درکه، بو تاوش هر کمئک کوکلنده بر نفرتدن باشقه
 هیچ بر نرسه اویاندرآ آلمیدر.

۱ — قرداشلر! ایندی بز شوشی قدر سویله گاننک صوکنده ایک باشلاب
 اوقودغم تیره ن معنی لی آیت کریمه نی آکلارغه طرشیق. حضرت حق باشلاب
 «زکات فقیرلرگه بیرلو تیوشدر» دی. فقیرلر کم لمر صوگ آلر؟ اوزلرندن
 زکات چقمی تورغان اشچی خاقلرمی؟ ئله معمشلری تأمین اینلنگان هر بر
 شهر کشیسنندن طنچراق کون کورگان اول کشیلریمی؟ یوقسه اشدن
 ناچوب، بیکلک برله تاماق طویدرو یولینه کروچیلرمی؟ یوق دوستلرم،
 بولر برسیده توگل. زکات بیرلورگه تییشلی فقیرنی جناب حق مونه شول
 یولده ایضاح اینه: (۱) صدقه و زکات شوندی آدمار اوچون بیرلورگه تیوشدرکه،
 آلر اوزلرینی الله یولینه فدا قیلغانلقلرندن بیر اوستونده کسب ایتهرگه
 وقت تابا آلمیلر، آلر عفتلی و ناموسلی بولوب صورانو و بایلر ایشگنه
 بارو کبی خورلقلرنی قبول ایته آلمادقلرندن، نادانلر آلرنی بای دیب

(۱) لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أَحْصَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ
 يَحْسِبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعْفِيفِ. تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ. لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ
 الْحَافَا وَمَا تَنَفَّقُوا مِنْ خَيْرٍ فَأَنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ. سورة بقره ۲۷۳

گمان ایتله. سہین آلرنی یوزلرندن تانورسک، بو کمسہلر عفتلرندن صدقہ ایستہملر. اللہ تعالیٰ ماللرگزی نیندی ییملرده وکملرگہ بیرووگزی بلسگوچمدر.» زکات بیرردہی فقیرلرنک کملر ایکانچیلگنی موندندہ آچق ایتوب سویلاب بولماسہ کیرہک. دیهککہ زکات بیررگہ تیوشلی فقیرلرگہ شوشی کمسہلر کرہلر:

۱. — اوزلرینی علم یولینہ فدا قیلوب، علمگہ وملت اسلامیہگہ خدمت ایتدکلرندن، کسب قیلوب مال تابارغہ وقتی بولماغان اسلامنک الوغ عالمیری. بولرنک طورمشلری اوزلرینہ مناسب رهوشده یاغشی، اوست باشلری خیرچیلرنکی کبی بولمیچہ تمام بای آدملرنکی کبی چبہر وپاک، یوروشلری اهل عالمگہ لایق درجہده الوغ صفاق یورت ییملری، «مسلمانلرنک عالمیری خیرچی بولالر ایکان» دیب ئەیتدرمهسلک درجہده زمان و مکانینہ موافق بولو تیوشدرکہ، مسلمانلرنک شرف وخیثیتلرینی جو ییاسلق بولسون. مسلمانلر موکارغہ قاراب: «... بو بولایدہ بیک بای ایکان، بز موکارغہ بیررگہ تیوش توکل» دیهسکہ کیرہک. مسلمانلرنک اش باشلرنده توروچی عالمیری البته هیچ سوز ئەیتدرمهسلک رهوشده بایلو درجہسنده بر طورمشقہ مالک بولو تییشدر. بزده مسکینلک، ناچار طورمش، ئەشہکی اوست باش مسلمانغہ خصوصاً علماغہ خاص بر صفت اولهرق تانلغان. حالنکہ حضرت پیغمبر: — اللہ ماتور بولوب ماتورلقنی یاراتادر^(۱) دیمشدر. بزده گویاکہ بو دنیا باشقلرنک بختلری اوچونگنہ یاراتلغان کبی بر فکر دوام ایتہ. بز کرلی، مایلی، پچراق یورونی، ہمدہ ہر بر ماتورلق، یاغشی طورمشدن یراق بولونی بر سنت کبی تانیغانبز. فقط شول اوق دیننک باشی بولغان پیغمبر بزگہ بر کون قوناقلر کیلگانلر. پیغمبر بز تیزگنہ صو یانینہ بارغاندہ، صوغہ فاراب چہج و میبقلرینی توزتہ باشلاغان. مونی قاراب تورغان حضرت عائشہ: ر پیغمبر محترم! «سیندہمی شولای ایتہسک؟» دیگاج؛ پیغمبر بز: — «اللہ تعالیٰ خلقلر یانینہ چقاندہ ماتورلانوب چغونی یاراتا» دیمشدر. مذہبزنک باشی امام ابوحنیفہگہ بر اوستی باشی غایت ناچار کرلی بر آدم کیلگان. مشار ایہ حضرتلری آنی باشقلردن آیروب قالوب برنی قدر آلتونلرنی کورپہسی

(۱) اِنَّ اللّٰهَ جَمِيْلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ. حدیث شریف

آستندن آغانده: - «آل شول آتونلرنی» دیگان. تئگی کشی «النفانگنرغه رحمت، لکن مین اوزمده بای کشمین» دیب جواب قایتارغان. امام ابوحنیفه ده: «صوڭ سین نی او چون بوقدر پیس قیافتده یوریسک؟ سین: - «الله تعالی بنده سنده اوزینک بیرگان نعمتینی کورونی یاراتا» دیگان حدیث شریفنی کورگانک یوقی ئله؟ دیمشدر. یوغاریده غی آیتندن اوزلرینی الله یولینه فدا ایتوچیلرنک بای رهوشده یوررگه تیوش ایکانچیلرگی بیك آچق آڭلاناڭر.

ب. — بز یوغاریده اسلام علم و مال نیگزلری اوزرینه قورولمشدر دیگان ایدک. الله تعالی نك زکاتنی فرض ایتووندن ایك برنچی مقصدیده، آیتدن آڭلاشلووینه فاراغانده، مالنی عامگه خدمت ایتدرو وشولوق مال سایه سنده خلقلر آراسینه علم تارانودر.

حضرت حق ایك برنچی زکاتقه مستحق ایتوب اوزلرینی الله یولینه فدا فیلوچیلرنی کورسه تدر. شولای بولغاچ ایکنچی مصرف زکاتده مطلقا کیل چکده اهل اسلامغه خدمت ایتدک، اسلام کویمه سینک فویروغینی جهانک طوقونلری اچنده طوناقچ کهمسهردرکه، بولرده بگونگی کونده تحصیلده بولغان شاگردلردر. بز بو کون کوز بزنی آچدق، باقی یاغیزغه فارانرغه باشلادق. لکن نی کوریک که، بزده احتیاج بزنی اوتدردهی، بزنی فارانقیلقدن یاقتیلققه جینه کلهب آلوب چقاردای قطعیا آدم یوق ایمش. بزنگ کوبدنن اشانوب یورگان کهمسهر بز، آلر قوری شهوله دنکنه عبارتدر ایمش. مونه بو حاللرنی کورو برله بز زارلانرغه طونتدق. جونلی ملا یوق دیدک، آدم ره نلی معلم نابلمی دیب موڭلاندىق، ملت آرتندن ملتنگ بیتشمه گان ییرلرینی طوتروچی، ملتکه «اسرافیل صورینی» ئوروچی یوق دیب باغردق... زارلاندىق، موڭلاندىق فچقدق لکن نتیجه نرسه بولدی؟ هیچ. چونکه جونلی ملالار، یاغشی معلملر، کوزی آچق ملت باشچیلری، بزنی طوغری بولغه آلوب کرردهی داهیلر بولر کوکدن توشمیلر ایکان. بولر شول بارلق علم برله اوقو برله گنه بیتشرگه ممکن ایمش. شونک اوچونده بو کوندن بز برده طورمیچه کشی بیتشدره باشلارغه کیرهک. ناپنکه کیل چکده بزنی صاغ و سلامت جارغه آلوب چقاردای،

ملت کویمه سینی قوتقار دای آدملر بز بولسون. فرداشلر! اوبلاب قاراگز. بوکون هر بر اولده دیرلک یوق دیگانه. ایکی اوچ زکات چغار دای بایلر بز بولنا. مونه بولر شول زکاتلر یئنگ بر قسمی برله اولمدهغی برزکی بالانی ظور بر مدرسه ده تربیه اینسه لر، آننگ آشاوی اچووی، کیینووی حاصلی همه نرسه سینی تأمین اینسه لر، آلتی جیدی یل اوتمهس بزننگ آرابزده ئلله فی قدر ملتکه خدمت ایته ردی جگتلر بز بیئتشر؛ الله یولنده علم نشر ایتوچیلر، نادانلق اچنده یوغالوب کیتکان خلقبزه آک فهم بیر رده ی آدملر بز وجودکه کیلور ایدی.

ج — بوکون بزده بر گروه روسچه اوقوچیلر، حکومت مکتبلرنده علم تحصیل ایتوچیلر ظاهر بولدیلر. بز نیمگنه ئه بیته کده، نیچک کنه اویلا ساقده موگارغه فارشی طور آلمیبز. موگارغه فارشی طوروننگ ذانا کیره گیده یوق. مادامکه بوکون بز روسیه ده یاشیبز، مادامکه بوکون بز مدنی بولغان بر ملتنگ غراژدانلر یبیز، شولای بولغاچ شول ظور مدنیتننگ اچینه کرو، شول اوق وطنداشلر بز بلسگان نرسه لر فی بلو، آلر شیدکلی اوک آدوا کات، اینزینیر، دوقتر بولو بزگده لازمدر. آخر یسی بیت ایندی بز عمرگه صاوم صیبر بولما بز، عمر بویچه شول خدمتی، دژنیک، ایسکیچی بولو بده کون اینه آلمابز. فقط اوکونچکه فارشی بو اوقوچیلر بز برله بزننگ خلقبز آراسنده همانده شول بر تورلی نفرت دوام اینه. لیکن بو نفرتنگ صوگی بزگه ایکسز چیکسز جراحاتلر آچاق، بز ینده فرقه لرگه بولنه چکبز، فرداشلق، توغانلق، اخوت دیگان نرسه لر بو کیتش برله بزننگ آرابزده فرار تابما یاچق، و بو آیرلرده بزگه چیکسز قیمتکه توشه چکدر. لیکن موننگ اوچونده ئه نه شول زکات مسئله سینی اورننده صرف ایتو تبوش بولاچقدر. کیله چکده اهل اسلام اوچون فوق العاده کیره کلی بولغان بو یش ئوسمدرلر بزننگ ده محتاج بولغانلرینه بو کوندن زکات برله یاردم ایتو، بولرننگ اوقولرینی ملت کسه سندن (زکاتندن) دوام ایتدرو لازمدر. بوکون بز آزرغه یاردم قولرینی صوزساق، کیله چکده آدم بولغاچ آرده بزگه ملتکه شفقت قولرینی صوزارلر. و بو کوندن اوک آرابزده بولغان آکلاشماو یوغالوب بینمده فرداشلق، توغانلق، مسلمانلق ظاهر بولور و بولاچقدر.

دوستلرم! مین سزگه تکرار مراجعت اینهم. بو کونگی بارشبنز غایت قایغیلیم. تل بته، دین ایسه آفرولاب یوغالا بارا. ناچار معلملر قول آستنده بالار بزلزم بولغان تربیهنی کوره آلمی قالار. لکن معلملر ییبدن تیشلوب چقمیلر. حاضر تر ویسقیده دارالمعلمین آچلدی. قاریق، بایلر بزاوز کسه لرندن (زکاندن) شونده نیچه شاگرد کوندر لر ایکن؟ عجب! بز شولای عمرگه زارلایوب، موکلایوب اوزدرغهمی خلق اینلک. «ای خدا، بو دنیانی تیکمه گه یاراتماغانسکدر!...»^(۱) دیب نه بتورگه بزنی بیت قرآن کریم دیلمی.

د. — ایکنچی یاقغه قارا کز. نه نه آنده بزنگ. بز مسلمانلرنگ خاتون قزلی نادانلقدن، جهالتدن تتریلر. بولر نه یازو صزو، نه ده اللهی ونه ده قرآن کریم برله حدیث رسولنگ نرسه ایکانینی بلر. بولر قاتلاو قاتلاو نادانلق چوقورلری آراسینه توشوب ایزلگانلر. درست، بولر کیمینلر، یاصانلر، و بو اشلری اوچونده بزدن سوگش تیرگش ایشنه لر. لکن ای قرداشلر! بر آز انصافبزه نایتیق. بولرغه بو کونگه قدر بز نرسه اوگراتدک؟ بز بو کونگه قدر بولرغه الله حق ای اوچون نرسه بلدردک؟ مونه شوننگ اوچونده بو کون بولرنگ هنرلری هر توغری کیلگان بیرده غیبت صاتو، فرصت چققان صایون سوز یورتو، آزننه ممکن بولسه خلقلر آراسینه فننه صالو، یوقغنه نرسه اوچونده اوت یاغوب فچقرشو، بتون تاپقانی کیوم صالومغه طغوب بترو، بالالرنی یهش ئوسمر ناراسبده لرنی اوزلریده سیزمیچه تر بیه سزینشدرو، بالالرنی بتون فضیلتلردن محروم ایتوب تربیه قیلو کبی اشلر بولوب قالدی. بزنگ اوچون موندنده تهلیکهلر، موندنده قورقنچ بر اش بولورمی؟ ای اهل اسلام! بز قایده نابا حرکت ایته بز؟ کویمه ننگ قویروغی قایسی یاقغه بولغان؟ بر آز وقتلردن کویمه بز طاشقه بهرلوب طور بر قضا کیله چک توگلمی؟ شوشی قدر غافل صورتده دنیاده یه شهرگه ممکنمی؟ مونه دوستلرم! موننگ اوچونده بردن بر چاره. خاتون قزلی بزنی اوقوتودر. خاتون قزلی بزنی اوقوتو اوچونده جونلی معلملر لازمدر. معلملر ییبدن تیشلوب چقما دغندن، بایلر بزنگ زکاتی بو اورنده ده کیلوب فصلو تیوش بلیکه فرضدر. کویمه ننگ بو کون قایسی

(۱) رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا.

یافعه قاراب بارووی بلندی. فقط زکات یتشدرگان معلم ومعلمه لر بز مونی تعیین ایته لر، و کوبه نی هلاک بولودن احتمالکه قوتقاروب قالورلر.

قصه سیغنه زکات فقیرلرنڭ حقیر. لکن شوندی فقیرلر که، آلر ملتکه خدمت ایته لر، یا که آلرنڭ کیله چکده خدمت ایلولری امید ایته لر. بولر شوندی فقیرلر که، بیرمه سهک صوروب آلملر، صبر ایته لر، ناموسلری هر نرسه دن قدرلی، عزت نفسلری بتون دنیا زینتلرندن یوغاری طور. اهل ملت خدمتلرینی تقدیر ایته یارب یاردم ایته لر، یاردمنی قبول ایته لر. ملت النفات ایتمی ایکن، خدمتلرنده حاللری بتکانچه دوام ایته لر. نهایت آفتق چیککه بیتکاج یا اوزلرینڭ ملکلی برله برکه قبرکه کره لر، یا که عاجز حیران بولوب قالغاج بو یولنی، بو عزیز مقدس مسلکنی تاشلاب خلقلر شیکلی کسب ایته یارب تاماق طویدررغه مجبور بولالر. موندی کشیلرکه بز ایندی کوب یولقدق، شایدکه موندی صوڭ سز محترم بایلر بو کبیلرینی حمایه قیلورسز، ویاخشیلر برله یامانلرینی، ملت اوچون فائده لیلر برله ضررلیلرینی آبروب تیوش بولغان همه قرآن کریم کورسه تکان عالی یولده دوام ایته رسز.

۲. — زکات بیررکه تیوش آدملرنڭ ایکنچسیده مسکینلردر. شریعت

تلنده مسکین آشار و اچهرینه تابلماغان، همه شول مینوتده کسب ایته رلک قوتی، درمانیه بولماغان آورولر، فارتلر، قارچقلر، آقصالر، صوقلر، قولسزلر، مجالس و درمانسز آدملردر. بولر کسب ایته آلهادقلرندن، طورمشلری اهل اسلامدن صاغ وسلامت کسه لرنڭ مویدلرینه یوکله تلمیشدر. مسلمان بولو، رحمتلی، شفقتلی بولو دیمکدر. ماش قلبلی کسه نه قطعیا ایندگو بر مسلمان بولا آلمی. مسلمانلق برله مرحمت بولر ایکسی صاق برله صوق کبیدرلر. برسی بولغان بیرده مطلقا ایکنچسینڭده بولووی لازمدر. شولای بولغاج مسلمان بار بیرده مسجد آللرنده، زیارت باشلرنده، اورام چاتلرنده قول صوزوب قالغان مسکینلر بولونی عقل جائز کورمیدر. چونکه مسلمان بار بیرده مرحمت بولا، مرحمت بولغان بیرده زکات چغا، زکات چققان بیرده ایسه مسکینلرنڭ قول صوزوب تله نوب اوطلرینه کم اشانسون؟ زکات شول عاجز قالغان مسلمانلرنڭ ناموس و عرضلرینی صاقلار، مسلماننجه هیچ کسه نی تله نو کبی زکاتک توشمه س، اوچون الله طرفندجه بر قانون اولاره قویامیشدر.

مسلمانانك مالينه، جانينه، عرضينه، ناموسينه تيره گرگه ياراماغان شيكلى مسلمان
مسلمانانك عرضيني صافلاو برله ده مكلفدر. ايشته شونك اوچونده اوللرده
مسلمان مهلكتلىرى وقفلىر، تكيهلىر، عاجز خانىلىر برله طولمش ايدي.
مسلمانلار زكاتلاريني شول تكيهلىرگه ايتوب تابشالار، آنده ده مكلرچه
عاجزلىر، قارتلىقن جوده ب آجغانلار تاماقلاريني طوبىدارلار، وقتنده عبادتلىرى
قىلار، اولارينه احسان ايتسكان بايلار اوچون هر دائم دعاده بولنلار ايدي.
حاصلى بايلار بولرغه مال برله ياردم ايتسلىر، بو اشك پاراماس عاجزلرده
بايلرغه دعا قىلوب جناب حقن آلرنك اشلىرىنه رواج تلى ايدىلار.

قرداشلر! يه گز، مونك قايسى ياخشىراق؟ شول بزنىك تريبه مزگه
تابشلىغان مسكين عاجزلارنى بر تين اوچون اوسترولدىروب، مسجد پوچماقلارنه
زيارت آللرندى صووق كونلرده، اسسى هولرده، نمازسىز نيازسىز كويناچه قول
صوزدىروب اولمىس؛ ئلله يوقسه بولر اوچون دارالعايزىلر آچوب اولگانچى
اوزىز اوچون دىغا قىلدىروب ياتقرومى؟ بولدىن توغان يەش بالالارنى شول
كويناچه حيوان شيكلى اوراملرده سويىرلوب بوررگه اوكرانومى، ياكە بو
بالالارنى جىوب زكندن اوفورغه يازارغه اوكرانو، واستالارلق شيكلى بر
هنرگه ايبىله ندر ومى؟ «آدملوگه مرحمتسىز كشيگه الله ده مرحمت ايتمى» (۱)
ديب ئه يتوچى بزنىك پىغمبرمىز توگلمى ايدي؟ شوشى قدر اويىسز، آكسىز،
فهمسىز بولغان صوگنده بزنىك اشلىرىز نىچك آغە بارسوندى، نىچك ايتوب
رواجغە كىنسون!...

۳. زكات اورنلارنىك اوچنچىسى زكاتنى جىوب يور وچىلدىر. اوللرده
زكاتنى بر قولغە جىناب نىيشلى بولغان اورونلرغه طونا بولغانلار. بوى غايىت
مهمدر. الله تعالى نك زكاتنى جىوبلر اوچون بىررگه كبرهك ديگان
سوزندن، زكاتنك جىبلورغه نىيشلى ايكانچىلىگى آكلاشلا. نى حكمتدر، بزده
بوڭدە نرك اينلىگان. بر شهرنك زكاتى جىنالوب آلنسه موندىن بر نىچە نورلى
فايدىلر طووارغه مكندىر، جملەدن بعضىلىرى، شونلردى:

(۱) من لا يرحم لا يرحم.

۱. - زکات جینالسه، کلبنتلی بر صوما بولا. طور صوما برله طور اشئر کوررگه یول آچلا.

ب. - زکاتنی جیوب آلاچ کینکاش برله اش کوررگه وشولای ایتوب زکاتنی بیك اورنلی تیمشلی اورنلرغه غنه صرف ایتهرگه ممکن بولا.

ج. - بایلر زکات ئوله شو کبی مسئولیتلی بر اشدن قوتلالر.

د. - زکاتنی بیروچی، آدمچیلک برله، زکات بیرگان کشیسینه فارشی

زکاتی برله منت قیلودن قوتلا. البته منت زکاتنک ئوابینی بیبه ره. اولق قولک بیرگاننی سول قولک سیزمه سون.

ه. - ملننک قولنده هر وت زاپاس آچه بولنا. فوق العاده مهم وقتلرده

بو صومادن فائده لهرگه ممکن بولا.

و. - زکات اورنلی صرف ایتلوب فائده سی کوزگه چالنا هیده زکات

برله نهایته سز در جهده طور اشئر کورله باشلاچ البته بیروچیلارده کوبه به چک و بیروچیلرنک جانلریده طنج بولا چقدر.

۴. - زکات بیرلرگه تیموش کمسهرلرنک دورتنچیسیده کوکلری اسلامغه

میل ایتکان کشیلردر. قرآن کریمنک بو حکمی اسلام ضعیف وقتلرده بولوب

بوکون مسلمانلرنی کوبه یتوگه اصلاً حاجت فاله ماشدر. ذاتاً مالغه قزغوب

مسلمان بولوچیلردن خیر کوتو بوکونده اورنسزدر. بز بوکون دنیا ده بولغان

مسلمانلر اوز بزنی اصلاح قیلسه ق یتشه چکدر. غرومف فاجعه سی شاید

کوکلردن چقماغاندر. پیغمبر «مؤمن ایکی مرتبه جالاندن چاغلماس» (۱)

دیه مشدر. ییتهر ایندی بر مرتبه توگل اون مرتبه چاغلق، ایندیده چاغلسه ق

مؤمنلرگه خلل کیله چکدر.

۵. - بیشنچیسیده مکاتبلرنی قوتلدر و اوچون.

۶. - آلتینچیسى بورچلی کمسهرلرنی بورچلرندن آزاد قیلو اوچوندر.

یوغاریده سویل مش ایدمکه، مسلمانلر بر برسینک ناهوس و عرضینی صافلاو

برله بورچیلردر. بر آدمنک مالی یانوب، یا که صوده باتوب یاخودده باشقه چه

(۱) لا یلدع المؤمن من جحرٍ مرتین. حدیث شریف

نېندى بولسە بر آفت سېبىلى مالى يوغالوب كېتسە مسلمانلارغە آنڭ بور چىنى زكاتلىرى برلە اوتەر تېوش بولادر. چونكە اسلام ياردم نېگىزىنە بنا ايتلمشدر. فقط مال قازانور اوچون بلوچىلرگە، ياخود قوللرنده مال بولا توروبده تولەمە وچىلرگە زكات اصلا درست توگل، و بولرغە ياردم ايتو حضرت الله نانڭ «گناه و ظلم اوزرىنە ياردم ايتمەگىز»^(۱) دېگان سوزىنە قطعيا خلافدر. شولاي اوق اوزگە بولغان بور چىنى آلا آلمانلقدن دها قىلدروده شرعا اصلا جائز توگلددر. بو ايسە توغرى شريعت برلە اوينادر.

۷. - بىدنجىسى زكات الله يولنده صرف ايتلورگە تېوش.

دوستلارم! مونه بو بىدنجى زكات بېرلرگە تېوش اورون بور وندە وطنى معافطە و الله يولنده صوغشوچىلر اوچون لازم اولمشدر. حاضر ايسە بز روسيە كىبى عادل بر حكومتڭ قول آستنده بولوب، وطنىز هر جھتدن سلامت و وطن اشلر بزرگە حكومت تېيشنچە نظارت ايتدگندىن، ھمدە بو كون ملىتنى صافلاو صوغش برلە بولمىچە بلسكە مکتىبلر واسطەسى برلە بولدىغندىن، البته بو كون بو سېھل الله نى مکتىب و مدرسەلر بز برلە تفسىر ايتەرگە توغرى كېلەر. بو كون دىنيانى باشندىن آخرىنە قدر يوروب چەقسەگىز، مدنى بولغان ملتىرنڭ شەر، اوياز و آللرىنى بر مرتبە كوزگىزدن كىچىرسەگىز ھىچ شېھەسز كوررسىگىز، پاك، ماتور جەملى، طاغ كىبى يوغار يغە كوتارلىگان بىنار - بولر باردە مکتىب و مدرسە بولوب چىقارلر. شولاي اوق مدنىتندە آرتدە قالغان، ملىتلىرىنى يوغالتورغە محكوم بولغان ملتىردەدە ايك ظور بىنار بايلرنقى بولوب مکتىب و مدرسەلرى يا باش آلا بولماس يا كە بولسەدە طاووق آلاچى كىبى بىر نرسە بولور. عالم اسلام ھىچدە شىكىسز بو كون دىنيانڭ هر بر پىرنده محكوم، رزىل، سقىل بر حالدە قالغان. مونڭ سېبى ايسە ئەنە شول مکتىبىسزلك مدرسەسزلكدر. مکتىب و مدرسەلر بو كون هر قومنڭ كېلچە كىنى كورسەتە تورغان بارومىتلىردر. بارومىتلىر نىچك بوكوندىن اوك ايتەرگە ھوانڭ نىچك بولاچاھىنى كورسەتسە، مکتىب و مدرسەلردە، سحرلى قارچىلر كىبى بر ملتىنڭ كېلچكە نى حالدە بولاچاھىنى آب آچق سويىلەب بىرەر.

آوروپالىلار بۈكۈن ھۋادە قوش كېي اوچالار، صودە باقى كېي يۈزەلەر،
 يېر آستلرنىدە قورت كېي ھىركەت ايتەلەر، ھېچدە فائىدەسى يوق دېب اھتقاد
 ايتلىگان نرسەلردن آدم بالالارى اوچون ئۇلار نېندى فائىدەلى نرسەلەر باصا
 چىزارلەر، قورقنچ اورمان، سۈلى تاغلارنى جنت باقچەسى قىياقتىنە كرتەلەر،
 دىنانىڭ بىر چىتىدىن ايكنچى چىتىنە يەشەن كېي باروب يېتەلەر، تەلەسەلەر
 مۇكەرچە چاقىرملردن بىر بېرىسى بىرلە سۈيۈلەشەلەر، مەھكىتلىرىنە دولت بايلىق
 طاشو كېي آغوب كېلەر، بىر بېرىنە ياردەم ايتشۈدە عادتا بىر جان بىر تەن كېي
 اش قىلالار. بولۇنى نرسە صوڭ بولاي قىلغان؟ ئەنە شول باشلىرى كۈكلەرگە
 تىگان مەكتەب و مدرسەلەرى. بولار اوز طورمىشلار يېتەدە اھىيت بېرەرلەر. لىكن
 ھەممى اشلىرى اوز يۈمۈشلىرىدىن آرتىراق كۈرەرلەر. شوڭار كۈرە بولۇنىڭ
 شەھەرلىرىدە اېڭ ظور، اېڭ تەبىز، اېڭ سلطنت بىنالىر مەكتەب و مدرسەگە
 تەخىبىس ايتلىگان بولسا. سز مۇنى روسىيەنىڭ ھەر بىر شەھرىدە شولاي تابارسىز،
 چۈنكىكە روس و طىنداشلىرى بىز اېندى مۇنىڭ تەمىنى كۈبىدىن طاتىغانلەر، و شوڭار
 كۈرە شول يولغە نىق ايتۇب آباق باصقانلەر.

اېندى سز بىزنىڭ مەبارك مۇسلمان مەھلەلىرىنە بارىز. سز آندە بايلىرىنىڭ
 دۋارىس كېي يۈرتلىرىنى، جنت كېي باقچەلىرىنى تابارسىز، بولۇنىڭ اۈيلىرىنە
 كىرسە كىز اېمەرە نرسىز، بولار عادتا بورونقى پادىشاھلارنىڭ طورمىشلىرىنى
 كۈلەگەدە قالدۇرلەر.

دوستلارم! مېن بوسوزارنى بايلىرى بىز ياخشى يۈرتلەردە تورماسونلەر دېب
 يا كە آلارنىڭ ماتور سلطىنلى يۈرت بېرلىرىنى كۈبىسەنوب سۈيۈلەمىم. اللە
 بېرىسۇندە آلر بولاردىندە شەبەرەك يۈرتلەردە تورسۇنلەر. جناب حق نصىب
 ايتسۇندە، آلر تاغىدە جەملىرەك، تاغىدە يۈگۈرگۈرەك اتلەر چىكسۇنلەر، قادر مطلق
 اھسان ايتسۇندە، آلارنىڭ طورمىشلىرى تاغىدە حضورراق، تاغىدە كۈڭللىرەك
 اوتسۇن. مۇڭارغە اسلام شىرىعتى قىلىپ قارشى كىلىمى، بىلكە اول اۈزى
 مۇسلمانلارغە طىننەلى، شادلىقلى، قۈانچىلى، حضور طورمىش بىرلە تۈسبە ايتە. مېنىم
 ئەيتىرگە تەلەگان نرسەم بىتونلى باشقەدر. شوشى قدر كۈركام طورمىشقا ايتىپ
 بولغان آدملىرىنىڭ بالالارى اۈقى تورغان يۈرتلەر تاغىدە سلطىنراق، تاغىدە
 اللە ئالەمىدە تەبىز، اېڭ سلطنت بىنالىر مەكتەب و مدرسەگە

بالالاری اوچون تابالدر بیت؟ بولرنڭ اوزلرندن صوڭ شول عظمتلی یورت
ییرلرگه مالک بولاچق آدملر برده شیکسز شول بو کونگی یهش ئوسمهلردله
باصا؟ مونه شولای بولاچاق بو بالالرنڭ تربیه ایتله تورغان ییرلری یعنی مکتب
ومدرسه لری اوپلرندنده اوستونرهك بولووی اوزندن اوزی لازم بولوب
کیلسه کیرهك. شول قدر تهتی یورتلرده تورر اوچون، همده شولارنی
یوغالتمیچه قولدن قولغه، نسلدن نسلگه کیچرر اوچون البته بو کوندن شول
بالالارنی نغوب تربیه ایتو توشدر. آصراو قولنده، خدمتچیلر آراسنده تربیه
قیلغان، طاوق آلاچقی کبی بر بیرده خورت برخلغه دن علم آغان بالالر شول
طور دولتنی آصری آلمایه چقلر وتجر به کورسه تدیکه بو وقتقه قدر آصریده
آلمادیلر. علمگه توبهن کوز برله قاراغان، علم پوه نلرینه اهمیت بیرمه گان،
علمنڭ درجه سیننی توشروب آنی استغفانی ایتکان آدملرنی علمده قزغانمی،
نهایت آلرنی خور، رزیل، سفیل قیلا. هم بوشولای بولدیده. بز اوز بز اوچون
باشلری کولرگه تیگان کاشانه لر توزودك، هر وقت اوز بزنی تربیه گه
اهمیت بیردك، مکتب ومدرسه لر بزنی ایڭ پچراق، ایڭ پیس ییرلرده بنا قیلدق،
آلارنڭ بنالری بایلرنڭ آت آبز لرلرندنده ناچار راق بولدی. بالالر بز اوچون
هیچ بر نرسه بزنی قزغانمادغبز حالده آلارنڭ اوقورغه، بازارغه اویره نه تورغان،
دین تانی تورغان یورتلرینه، آلارنڭ معلم ومعلمه لرینه صوفر تینلکده اهمیت
بیرمه دك «یه یارار شونده، موکار چه بز بیت شول پچراق شاقشی مدرسه لرده
اوقوب چقد فلا باصا، علم یورتنی شولای بولورغه توش ایندی اول» دېدك،
مونڭ نتیجه سی نرسه بولدی صوڭ؟ نرسه بولسون، علمگه توبهن قاراغانلغبز
اوچون علم بزنی جزا قیلدی، بزگه علمنڭ بددهاسی توشدی. علمگه اهمیت
بیرگان، علمنی تعظیم ایتکان ملتلر بزنڭ بتون دولته بزنی، بزنڭ بتون سودا بزنی
قولبزدن طارتوب آلدیلر. بزنڭ یلر چه آزابلانوب تابقان ماللر بزنڭ قدرینی
جاهل بالالر بز بلمه دیلر؛ طور مکتبلرده جسمیم بزالر اچنده اوقوب چققان
غیرتلی، اشلکلی، بولدقلی، ثباتلی جکتلر قارشنده بیگلوب اطلوب قالدیلر.
بز بالالر بزغه مال قالدیرسوق، آلر کشی بولورلر دیب اوپلی ابدك. حالنکه
بالانی مال کشی ایتنی ایش، بلکه آنی علم، آڭ، بلم گنه آدم اینه وشوشی
نرسه لر گنه آنی بولغه صالا، ایکی جهانده بختلی قیلا ایکان.

مونه شونڭ اوچونده بزاگر كىلچىگىز ياقنى بولسون، كىلچىك
كونه ملتىز بىخت وسعدات اچىنه چومسون، بالالربز اوزبزدنه
ياخشىراق كون ايتسونلر، بزدن قالغان نسل مك اوج يوز يلدن
آرتغراق صاقلانوب كىلگان حرمتلى دىنبىزنى الى يوم القيامه صاقلاب
آلوب بارسونلر دىسهك، بزاگر كوندن، برده تورماسدن مكىب و مدرسهلر بزاگر
كوز سالورغه، آلرنى اصلاح ايتەرگه، پورت ييرلر بىزنى يلدن يل ياخشىرتقان
شىكىللى، مكىب و مدرسهلر بىزنى بىلدىن يل نوزته باررغه، اوز طور مشىزده
موداغه ايبهروب برىز ايكنچى بىزدن آرتدروب اش قىلغان كىبى مكىب
و مدرسهلر بىزنى بىلدىن كونه شوب آرتدرا ظورايتە باررغه تىوشىلپىز.
مكىب و مدرسهلر بو اورنغه قدر سويلوب بىزدنه آڭلاشلغان بولورغه
كىرەك كە، الله يولىنىڭ ايك اورنلى واىڭ خىرلىسىدر. مكىب و مدرسهلر بزاگر
دىن نانتالر، مكىب و مدرسهلر دىننى صاقلالر، مكىب و مدرسهلر ملتەكە
بايلىق، نقلق كىترهلر، مكىب و مدرسهلر بىزنى اللهغه ياقىن قىلالر، شولاي
بولغاچ موندن آرتق نىندى الله يولى بولسون؟ بىناغىلەز كاتنىڭ ايك طور اولوشىدە
مكىب و مدرسهلر، معلم و معلملر، بالالر اوچون درس كىتابلىرى اوقو يازو
اسبابلىرى اوچون طونلورغه تىوشىدركە، ايشتە جناب حقىڭ يوغار يدهغى آيت
كرىمە سنده زكات الله يولنده صرف ايتلورگە تىوش دىپوونىڭ معنى سىدە
شوشىدر.

۸. — سىگىزچى ھىدە زكاتنىڭ صرف ايتلورگە تىوشلى بولغان اورونىدە
يولده آقچەسز چودەب قالغان آدملىدركە، بو كەسەلرنى اويلرىنە قايتارو،
بالاچاغالرى، طوغانلىرى بىرلە كورشىر و انسانىتلى، مەرھىتلى، شىقتلى مسلمانلرنىڭ
بورچىدر.

ايشتە زكات بىررگە تىيشلى اورونلرنىڭ خلاصەسى شوندىن عبارتدر.
۱. ا - اوزلرىنى ملت يولىنە فدا قىلدقلىرىدىن كىسبەكە و قىللىرى جىتمەگان
اسلامنىڭ الوغ عالم وداھىلىرى.

ب. - بوكون تەحصىلە بولغان شاگردلر بىز.

ج. - روسچە تەحصىلە بولغان انصافلى بىكتلر بىز.

د. - مەلەم و معلمە بىلەن، مىخاقە كەسەنەلر بىز.

۵. - چیت ایللرده اوفو چیلر بز.

۲. - ا. مسکینلرنی دارالایتام، ودارالعاجزینلرده تربیه ایتو.

ب. - مسکینلرنڭ بالالارینی مکتبلرده وهنر یورتلرنده تربیه لهو.

۳. - زکاتنی بر قولغه جیولازمدرکه، بو وقتنی زکات جیوچیلرغه زکاتدن

مغصوص زالونیه بیر لور .

۴. - کوڭللی اسلامیغه میللندر لسان کهمسه نه لر که. موڭارغه بو کونگی

کوننی صوغش بیرندن قاچوب کیلگان پالاک فرداشلر بز و آلرنڭ بالالری کره.

۵. - مکتبلرنی قوتلدر و اوچون. موڭارغه بو کون طور قضا پاکه آفت

سماویه وارضیه نڭ بر سینه گرفتار بولغان آدملرنی کر تر که ممکن.

۶. - چند انوق بور چلی بولغان آدملر .

۷. - مکتب و مدرسه لر، بولرنڭ معلم و معلملری همه بالالرغه کتاب،

قارا، فلم کبی اوقو اسبابلری اوچون. مکتب و مدرسه ده گی شاگردلرنڭ

کیوم سالوملری و باشقه چه راسخودلرینی زکاتدن اوتو و حاصلی حیات ملیبیزی

حافظه ایته نورغان هر بر مؤسسه و اشلر اوچون.

۸. - یولده اوینه قایتا آلمی قالغان مسلمانلرغه .

دوستلرم! مینم زکات حقنده سزگه سویله به چک سوزلرم شوشی اورونده

تمام بولدی. مینده پیغمبر بزگه ایبروب : «ای قوم! سزگه الله نڭ سوزلرینی

ایرشدره آلدیمی؟» دیم. سوڭ سوز اولره قده شونی ئه یتهم: زکات الله

طرفندن مسلمان بایلرینڭ اوستلرینه یوکلر تلگان الوغ بورچدر. زکاتدن

چقاچق مال باینڭ اوزملکی بولمیچه، بتون مسلمانلرنڭ حقیدر. بو مالنی

آشایا که مونی اورونسز تیوشسز و شت صرف ایتو والله بنده لرینڭ حقینی آشادر.

زکات بر رحمت یاغمور بیدرکه، آنڭ برله بایلرنڭ ماللری پاکلنه، فقیرلرنڭ

قرلری یه شدره، بو یاغمور توشکان بیرده فقیرلک، بولگونلک، بوز و فلق، فسق

و فساد کبی اخلاقی رنجولر قوریلر، کبیلر و نهایت یوق بولالر.

الله اعلم بالصواب.

عبدالله سلیمان.

